

KOROŠKA LJUDSKA PESEM NEKOČ IN DANES

Koroška slovi po večglasnem petju, mehki ubranosti glasov in glasbeni lepoti pesmi. Štiri- ali petglasje je bilo včasih razširjeno po vsej osrednji Sloveniji, zdaj pa je v navadi samo še na Koroškem (nekoč veljalo kot pokrajinska posebnost) in pa ponekod na Gorenjskem.

Slovenska koroška narečja delimo na ziljsko, rožansko, obirsko, podjunsko, mežiško in remšniško. Posebej na območju Roža je značilno petglasno petje v štirivrstičnih kiticah (kitice, ki imajo od 4 do 6 zlogov in tako imenovani daktilski ritem).

V koroški pesmi odseva lepota Koroške, gladina njenih voda, ravnine, gorovja, gozdovi, njive in travniki. Na Koroškem prevladujejo ljubezenske pesmi, ki so lahko vesele, šaljive, žalostne, z motivi nevoščljivosti, prevzetnosti, ljubljenja in slovesa. Pri koroški ljudski pesmi je edinstvena predvsem njihova melodija, ki zbuja široko sozvočje, ob čemer napev neposredno nagovarja čustva.

Med koroškimi Slovenci se je vse do danes ohranilo koledniško petje in petje ob šegah, posebej za novo leto, tri kralje, svečnico ... V šaljivih popevkih se Korošci zbadajo med sabo. Poleg teh veselih zbadljivk, šaljivk, poskočnic je ogromno tudi resnih, otožnih in žalostnih pesmi.

Koroški Slovenci so v svoji obrambi proti nasilnem ponemčevanju v preteklem stoletju posegli po svoji pesmi. V najbolj črnih dneh jih je pesem družila, jih oživiljala in spodbujala, jim vlivala pogum ter dajala upanje in vero.

Že v stari Avstriji so imeli koroški Slovenci ogromno samostojnih pevskih in cerkvenih zborov ter tamburaških in godbenih društev, v katerih so ohranjali in gojili ljudsko pesem vse do danes.

Koroški Slovenci so vneti pevci in z veseljem gojijo zlasti zborovsko petje. Napevi nemških koroških ljudskih pesmi imajo pogosto slovanski značaj, marsikateri napev je vzet iz slovenskega ljudskega prepevanja in je prilagojen nemškemu besedilu.

Koroško ljudsko glasbo danes ohranjajo pevski zbori na obeh straneh meje. Ohranja se tudi v harmonizacijah ter priredbah skladateljev, npr. Lojza Lebiča, Luka Kramolca, Matija Tomc idr.

Koroška poje je tradicionalna pevška revija na Koroškem, ki jo prirejajo vsako leto v Domu glasbe v Celovcu. Prva revija je bila leta 1973 in od takrat jo vedno prireja Krščanska kulturna zveza. Na mnoge načine ta prireditev oživilja koroški zgodovinski spomin ter povezovanje naroda.

Tradicionalno srečanje pevskih zborov Od Pliberka do Traberka je najstarejša oblika (od leta 1966) sodelovanja in druženja. Gre za pobudo dirigenta in glasbenika Toneta Ivartnika.

V današnjem času ljudska glasba izgublja na popularnosti, še posebej med mladimi. Vpliv globalizacije, ki traja vse od 20. stoletja dalje, je spremenil okus mladih, ki je podvržen komercialni popularni glasbi.

Temo je pripravila Irena Grnjak iz 1. c-razreda. Zapeli smo tudi ljudsko »Tri ljubc'ce ljubiti« na način ljudskega petja ter jo poslušali v harmonizaciji moškega zbora.

Mentor: Ela Skarlovnik

